Механизъм за стимулиране на таланта

Стълб I Техническа помощ – Югоизточен регион

Комитет за наблюдение на Програма „Развитие на регионите“ 8 юли 2025

HARNESSING TALENT PLATFORM

A new boost for EU Regions

European Commission

1

Контекст Стълб I – Техническа помощ

Общ преглед на техническата помощ

Стълб 1 на Механизма за подкрепа на таланта е насочен към подпомагане на 11 региона в ЕС, силно засегнати от намаляването на населението в трудоспособна възраст и дела на висшистите.

Подкрепата се осъществява на три етапа:

1. **Диагностичен етап (1-во полугодие на 2024 г.)**
   - Анализ на капацитета на региона за развитие на таланти;
   - Идентифициране на предизвикателства, нужди и пропуски.
2. **Фаза на изпълнение (2-ро полугодие на 2024 г.)**
   - Експертна помощ на място (55-60 експертни дни);
   - Разработване и изпълнение на краткосрочни мерки.
3. **Прогнози и стратегически пътни карти (1-во полугодие на 2025 г.)**
   - Разглеждане на приоритетните области, върху които регионите трябва да продължат да работят с оглед по-ефективно използване на таланта;
   - Изготвяне на план за бъдещи действия.

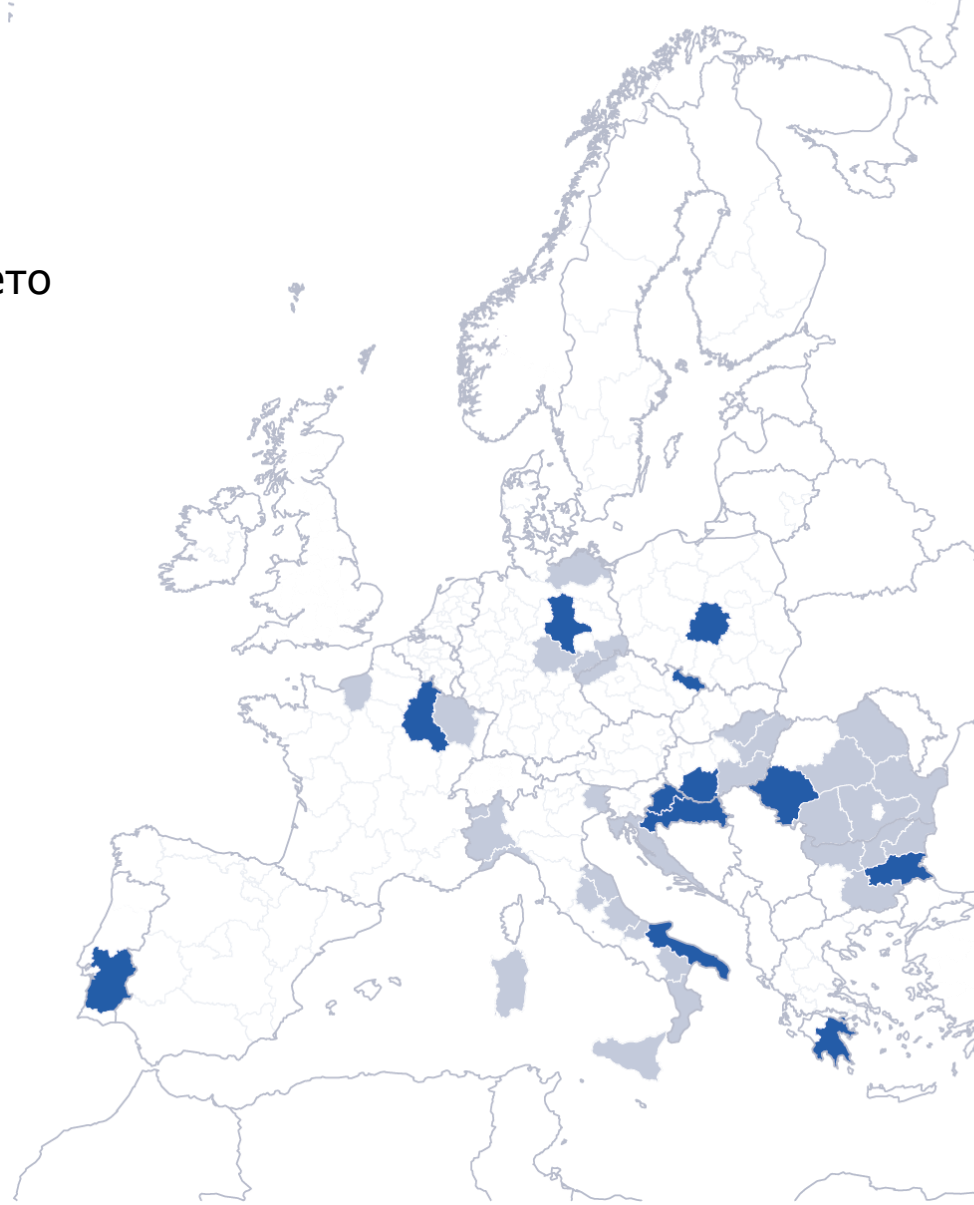

2

Подкрепа на място – Югоизточен регион

% на население с висше образование (25-64) (%) 2020	Процентна промяна в дела на населението с висше образование (2015–2020)
22.9 EC: 30	1.0 4.4

Средногодишна промяна в населението в трудоспособна възраст (25–64 години), 2015–2020 (%)	
-1.27	1.46

Средногодишен нетен миграционен коефициент на населението (15–39 г.) за периода 2015–2019 г. (на 1000 души население)	
-7.8	5.4

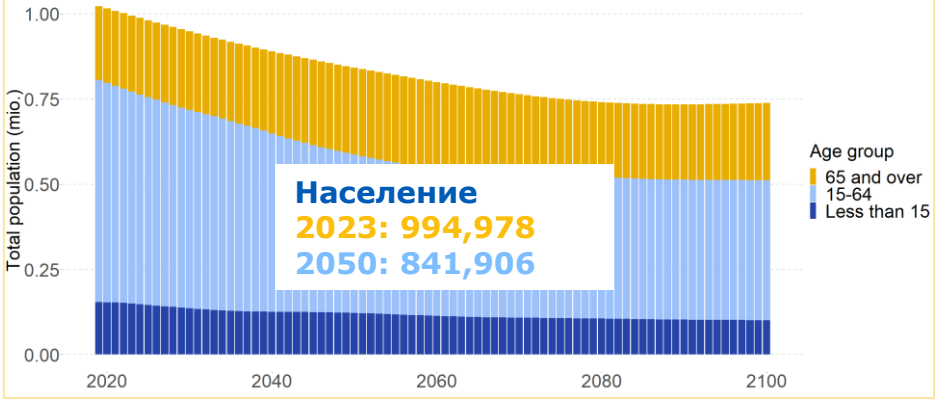

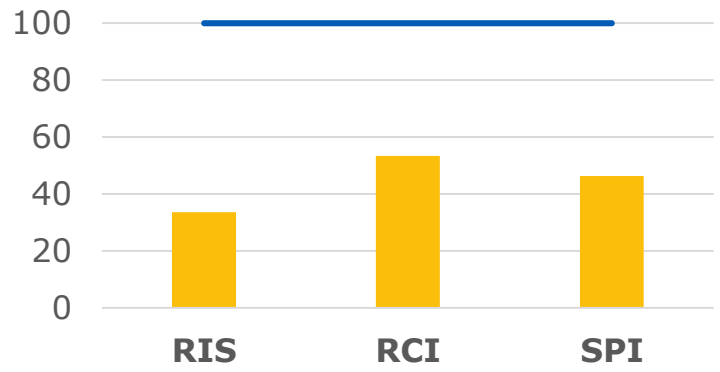

Съотношение м/у възрастни хора и население в трудоспособна възраст: **38.1 / EC: 33**

Коефициент на раждаемост: **1.82 /EC: 1.46**

Брутен вътрешен продукт на глава от населението: **11,900 / EC: 35,400**

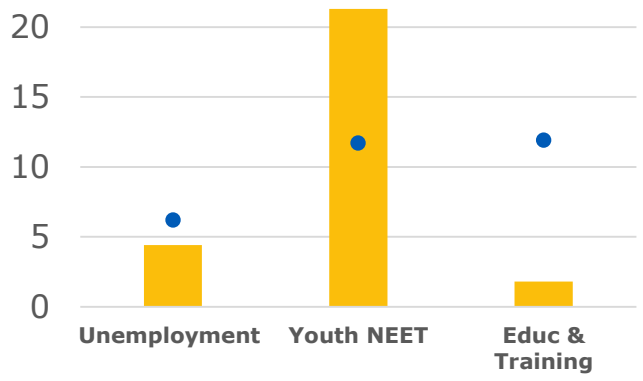

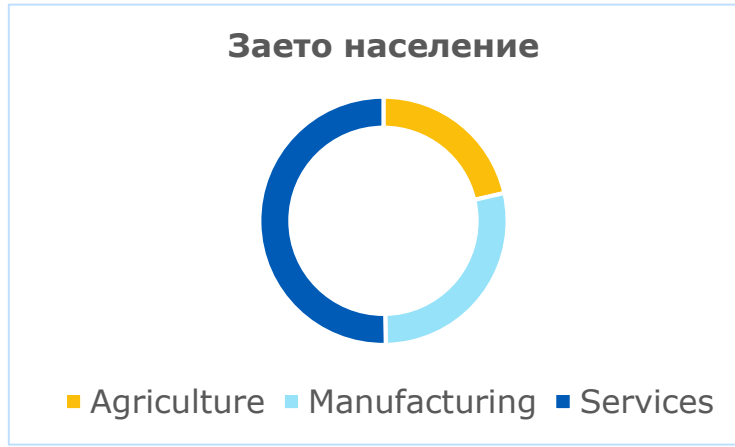

European Commission | **Harnessing Talent Platform**

Наблюдения от Диагностичната фаза

Предизвикателства при предоставянето на основни услуги, влияещи върху качеството на живот

- Липса на болнични легла, недостиг на квалифициран медицински персонал;
- Недоразвита транспортна свързаност, ограничен обществен транспорт, свързващ отдалечени населени места;
- Недоразвита широколентова инфраструктура по отношение на обхвата.

Силна зависимост от въглеродобивния енергиен сектор

- Силната зависимост от въглеродобивния енергиен сектор прави регионите уязвими, особено в контекста на прехода към климатична неутралност;
- Преходът към зелена икономика се очаква да окаже съществено въздействие върху равнищата на заетост и стандарта на живот (минният и енергийният сектор са сред най-големите работодатели в региона.

Иновативната ефективност е под националното и средното за ЕС ниво

- Регионът е определен като нововъзникващ иноватор с потенциал за развитие;
- Предизвикателства, свързани с ефективното използване на наличното финансиране за повишаване на ефективността на системата и насърчаване на дългосрочно въздействие.

Несъответствие м/у университетските учебни програми и нуждите на пазара на труда

- Необходимост от повишаване на квалификацията на дипломиращите се с цел пряко удовлетворяване на изискванията на пазара на труда;
- Много работодатели се колебаят да наемат наскоро завършили студенти.

Липса на специализирана регионална стратегия за задържане и привличане на таланти

- Подходът за използване на таланта е заложен в по-широки стратегически рамки, вместо да бъде реализиран чрез специализирана регионална стратегия.

Фаза на изпълнение – Приоритетни дейности (1/4)

1

Подкрепа за подготовка на медицинско роудшоу

- Тази инициатива е важна стъпка към преодоляване на недостига на здравни кадри в региона и осигуряване на устойчивостта на планираните медицински инвестиции, особено в контекста на проекта за Детска болница „Св. Анастасия“;
- Техническата помощ подкрепи подготовката на медицинско роудшоу, включително идентифициране на комуникационни канали и съдържание, формулиране на слогани и ключови послания, разработване на стратегия за ангажиране на заинтересованите страни и структуриране на концепция за информационен пакет.

Фаза на изпълнение – Приоритетни дейности (1/4)

	Препоръки
Дейност I: Подкрепа за подготовка на медицинско роудшоу	С оглед по-голямата реализация потенциала на това действие, се препоръчва предприемането на няколко стратегически стъпки: • Превеждане на концептуалния проект в оперативен режим чрез реализирането на роудшоу; • Разработване на стимулиращи програми. След приключване на пилотния проект и в зависимост от неговия успех, измерен спрямо предварително определени ключови показатели за изпълнение (Key Performance Indicators), се препоръчва Община Бургас да подготви подробно представяне на роудшоуто, обхващащо основните изводи и научени уроци, с цел насърчаване на прилагането на подхода и в други региони/държави, където медицински специалисти от българската диаспора биха могли да бъдат стимулирани да се завърнат в Югоизточния регион (ЮИР). Препоръки към региона: - да повиши осведомеността относно планираните здравни/медицински инвестиции в ЮИР, финансирани с подкрепата на програмите на Кохезионната политика, като част от комуникационния пакет за привличане на медицински специалисти в региона; - да използва изводите от междинния преглед на кохезионните фондове, за да пренасочи стратегически ресурси към неотложни инвестиционни нужди с цел подобряване на качеството на живот в ЮИР. Препоръчва се Регионалният съвет за развитие да участва активно в националните дискусии, свързани с преформулирането на обхвата на тези фондове.

Фаза на изпълнение – Приоритетни дейности (2/4)

2

Икономически профил на Югоизточен регион с поглед към бъдещето: Аналитична подкрепа

- Анализът на Югоизточен регион показва, че преодоляването на зависимостта от въглища, ниско технологичните инвестиции, ограничената икономическа конкурентоспособност и несъответствието между уменията и нуждите на пазара изисква **актуализиран профил за икономическа диверсификация**, който да насочва процеса на преструктуриране и да управлява рисковете, свързани с енергийния преход.
- Националните стратегически документи предлагат известни насоки за регионално развитие, но подходите са фрагментирани и липсва единен фокус. Предоставената подкрепа беше насочена към преодоляване на този проблем чрез проучване на инвестиционните намерения за периода 2022-2024 г. и **идентифициране на ключови области за бизнес развитие**, използвайки изводи от националните стратегии.

Фаза на изпълнение – Приоритетни дейности (3/4)

Икономически профил на Югоизточен регион с поглед към бъдещето – кратко представяне

Производство

- Въглеродно неутрални индустриални зони
- Концентрирана инфраструктура
- Свързаност
- Дигитализация и индустрия 4.0
- Фокус в/у кръговата икономика
- Съществена част от иконом. специализация на региона, с висока зависимост от ел.-и газоснабдяване, както и проф. и техн. експертиза

Туризъм

- Туризъм и услуги с по-висока добавена стойност
- Връзки със здравеопазването и природата (балнео, спа, медицински и дентален туризъм)
- Екотуризъм, вкл., кулинарен
- Устойчиво настаняване
- Зависими от зеления преход и възможност за професионално развитие в сегменти с по-висока добавена стойност

Производство и доставка на ел. енергия, газ, климатизация

- Производство и доставка на ел. е-я, газ, пара и климатизация
- Преход от сектори с високи емисии към ниско-или нулево емисионни във всички отрасли
- Широко приложим – отразен и релевантен за всички сектори, вкл. производството
- От съществено значение за развитието и конкурентоспособността на секторите туризъм и производство

Широко приложимо и релевантно за всички сектори

Професионални, научни и технически дейности

- Интегриране на академичната общност с научноизследователска и развойна дейност – иновационни екосистеми, насърчаващи напредъка
- Проф. и техн. обучение, гъвкави акад. програми, вкл. „зелени" и „сини" раб. места
- Обучение и масово повишаване на квалификацията
- Създаване на среда за иновации, особено в области като зеления преход
- Създаване на цялостна образователна система, вкл. обучителни центрове, агенции, учене през целия живот, преквалификация, надграждане на умения, проф. подготовка извън рамките на традиционното средно и висше образование

Широко приложимо и релевантно за всички сектори

Фаза на изпълнение – Приоритетни дейности (4/4)

	Препоръки

Дейност II Икономически профил на ЮИР с поглед към бъдещето – Аналитична подкрепа	• Картографирането на веригите на стойност на приоритетните сектори като самостоятелен проект би могло да увеличи ползите от него чрез насърчаване на обмена на данни и сътрудничество между заинтересованите страни, включително регионални представители и индустриални лидери.
	
	• Икономическият профил с поглед към бъдещето може да положи основата за регионално проучване на уменията в Югоизточен регион, което да идентифицира дефицити на умения и да подкрепи усилията по линия на ЕСФ+, особено в секторите на въгледобива и електроцентралите в Стара Загора.
	
	• Реализирането на пилотни проекти в приоритетни сектори може да укрепи триъгълника „образование-наука-бизнес“:
	
	  • Изследователски стипендии и програми за академично-индустриални стажове
	  • Грантове за комерсиализация на иновативни решения
	  • Създаване на офиси за технологичен трансфер

3

План за действие

Бъдещи приоритетни области

План за действие & Стратегическа пътна карта

Приоритетна зона	Обосновка	Съответствие на кохезионната политика (от гледна точка на таланта)	Пътят напред: Стратегически действия & Съображения относно ресурсите
ПЗ1: **Основни услуги**	• Качеството на живот и достъпът до услуги са в основата на демографската устойчивост.	• Липса на целево регионално бюджетиране. • Отпуснатите средства са на национално ниво.	• Приоритизиране на развитието и цифровизацията на основни услуги. • Да се осигури по-добра синергия м/у регионалното планиране на водните ресурси и стратегиите за развитие на таланти. • Съгласуване с предложената цел на ЕС за водна устойчивост и устойчив достъп до вода.
ПЗ2: **Иновации и цифровизация**	• Достъп до широк набор от финансови инструменти на ЕС в подкрепа на иновациите и цифровизацията. • Развитието на таланти би могло да бъде по-добре интегрирано в иновационната екосистема.	• Целево регионално финансиране по Програмата за развитие на регионите, вкл. Фонда за справедлив преход (JTF). • Всички останали фондове се отпускат на национално ниво.	• Засилване на сътрудничеството м/у индустрията и академичните среди. • Максимизиране на въздействието на центровете за цифрови иновации. • Използване на възможностите за финансиране от ЕС.
ПЗ3: **Декарбонизация**	• Усилията за декарбонизация са до известна степен откъснати от развитието на таланти.	• Липсва целево регионално бюджетиране. • Отпуснатите средства са на национално ниво. • Стратегиите за развитие на таланти все още не са интегрирани във финансовите инструменти за декарбонизация.	• Завършване на картографиране на съществуващите и липсващите умения. • Развиване на нови компетентности, съобразени със зелените и цифровите технологии. • Съгласуване с предложените цели на ЕС за декарбонизация.

Овладяване на таланта в Югоизточния регион

Овладяването на таланта чрез ефективна политика изисква постоянно наблюдение и управление. За да се подпомогне този процес, е необходимо допълнително изграждане на капацитет на регионално ниво

Инвестициите в инфраструктура и развитие на таланти трябва да бъдат проектирани като взаимно допълващи се инициативи, а не като самостоятелни проекти.

Подходът, основан на мястото, би могъл да бъде допълнително засилен чрез въвеждане на териториално бюджетиране във всички региони.

Осигуряването и задържането на медицински специалисти изисква повече от конкурентни заплати- необходимо е цялостно съвкупност от подкрепящи фактори

Интегрирането на хоризонтални специализации в различни сектори може да подобри адаптивността, да привлече инвестиции и да изгради дългосрочна икономическа устойчивост, като гарантира, че талантите и индустриите остават конкурентоспособни.

THANK YOU

Благодаря
за
вниманието

HARNESSING
TALENT PLATFORM

A new boost for EU Regions

European
Commission